



ابعاد مختلف است. وی ادامه می‌دهد: ما در این برنامه صحبتی با خیرین حوزه سلامت داریم و کتاب‌های این حوزه را معرفی می‌کنیم. طنز و دعوت از مهمان، بخش‌های دیگر برنامه را شکل می‌دهد و در مجموع درصدد هستییم برنامه رنگ‌آمیزی خاصی برای مخاطبان داشته باشد.

میلانی، تهیه‌کننده بخش عصرگاهی این برنامه هستییم که از ساعت ۱۷ تا ۲۰ روی آنتن رادیو سلامت می‌رود. این برنامه ویژه دهه امامت و ولایت است و در قالب یک جنگ شاد تقدیم شنوندگان می‌شود. برنامه همای‌رحمت شامل بخش‌های متفاوت است اما ویژگی اصلی برنامه پرداختن به خصوصیات امام‌علی(ع) از

### «همای‌رحمت» را از رادیو بشنوید

برنامه «همای‌رحمت» از سه‌شنبه تا پنجشنبه ۷ تا ۸ مرداد ساعت ۸ و ۳۰ دقیقه ویژه عیدغدیر روانه آنتن می‌شود و شامل بخش‌های متنوع نمایشی، طنز و... است. به گزارش جام جم، موسی نظری، تهیه‌کننده برنامه همای‌رحمت دراین باره توضیح می‌دهد: برنامه همای‌رحمت صبح و عصر پخش می‌شود و من و مرتضی

ت آن در گفت‌وگو با یک تهیه‌کننده پیشکسوت و یک منتقد

# اما کیی نه!



مه‌وان مدیری در اولین قسمت سری جدید «دوره‌می» از کیی بودن این برنامه خبر داد. عکس: مریم صوری

است چون با توجه به گسترش رسانه‌ها و دسترسی همگانی به آن، امکان ردیابی ریشه‌های یک برنامه و یافتن نمونه اصل آن دیگر کار دشواری نیست. اخیراً مه‌ران مدیری همین کار را کرد. او با شروع فصل تازه دوره‌می اذعان داشت که برنامه‌شان یک کیی درجه یک،ا برنامه‌ای خارجی است که در کار خود موفق بوده است. به‌رحال تعداد برنامه‌هایی که در محتوا، دکور یا جزئیات دیگر از دست دیگری مشق کردند و از اثری خارجی یا داخلی الهام گرفتند یا کاملاً کیی شدند، کم نیست. در اینجا نگاهی به برخی از این برنامه‌های سیما داشتیم. همچنین مرور کوتاهی بر نمونه‌های موفق ایرانی یا ایرانی‌زده شده کردیم و در این مورد با یک تهیه‌کننده پیشکسوت مسابقه‌های تلویزیونی و یک منتقد گپ زدیم و از باید‌ها و نباید‌های الگوبرداری پرسیدیم.

#### به‌تغییر نیاز دارد؟

برنامه رامبد جوان خسته است و مدت‌هاست در آن تحول و تنوع جدی نمی‌بینیم. باید عوامل آن مدتی کار نکنند تا به ایده جدید دست پیدا کنند. نباید صرفاً از یک برنامه خسته مثل خندوانه حمایت کنیم که دیگر برای مخاطب جذابیت ندارد. من با برند موافق هستم، اما نه حمایت یک برند خسته. نگاه‌مان باید تغییر کند و در تولید مسابقات تلویزیونی از سولاتی استفاده کنیم که برای تماشاگر کاربردی باشد. با تمام انتقادهایی که به مه‌ران مدیری در ساختار برنامه‌اش دارم، اما خوشبختانه سولات برنامه‌اش نسبت به فصل‌های قبلی دوره‌می امروزی‌تر شده است. در مسابقه از نویسندگانی می‌گوید که رنده هستند. از آهنگ‌سازیانی می‌گوید که شنیدن درباره‌شان جالب است. شما کافی است نگاهی به گذشته و مسابقه محله مسعود روشن پژوه داشته باشید. او بدون این‌که ابزاری داشته باشد با یک دوربین و بادکنک، مسابقه‌ای جذاب پخش می‌کرد که بچه‌ها با او حس صمیمیت می‌کردند. به همین دلیل تاکید می‌کنم وقتی ما مسابقه‌ای را ایرانی‌زه می‌کنیم باید محتوای آن، هم ایرانی باشد و هم مردم نسبت به آن حس خوب داشته باشند و صمیمی شوند. من رامبد جوان را خیلی دوست دارم و از زمان دانشجویی او را می‌شناسم و شاهد علایق و پیشرفت‌هایش بودم. معتقدم برنامه‌ساز کاری که می‌سازد باید حرف دلش باشد. چون وقتی مردم تضاد آن را می‌بینند و می‌شنوند ناراحت می‌شوند. مثلاً تلویزیون به هیچ وجه رامبد جوان را مجبور نکرده بود در خندوانه مرتب درباره خوبی‌های زندگی در ایران بگوید و بعد وقتی مردم می‌بینند او بچه‌اش را در کشوری دیگر به دنیا می‌آورد، متوجه تضاد حرف‌هایش می‌شوند.

#### یعنی کسانی که مسابقه می‌سازند با جان و دل کار نمی‌کنند؟

نمی‌گویم همه، اما باید برنامه‌ساز با جان و دل و آنچه از دلش برمی‌آید، بگوید. در برخی مسابقات هم شاهدیم با این‌که بخش‌هایی از آن ایرانی شد، اما به دلیل نبود خلاقیت باعث شده خوب در نیایند، مثل مسابقه هوش برتر. مردم باید با مسابقه همدات پنداری کنند. اگر می‌خواهیم کیی و بعد ایرانی‌زه کنیم، حتماً باید به محتوای کار توجه کنیم و مراقب باشیم چه می‌کنیم. باید انرژی گذاشت. وقتی من مسابقه ستاره‌ها را می‌ساختم در آن فرش ایرانی را تبلیغ می‌کردیم که سمبل برنامه شد. در این برنامه سولات درباره فرش و نفت ایران بود. بنابراین وقتی از کاری تقلید می‌کنیم، باید از نمونه اصل آن بهتر باشد تا مخاطب دوست داشته باشد.

### «کودک شو» با طعم رقابت



**کیی شده:** این برنامه با اجرای پژمان بازغی کار خودش را در شبکه نسیم شروع کرد و بعد هم حمید گودری اجرای آن را به عهده گرفت. «کودک شو» در چارچوب یک برنامه با گونه مسابقه – بازی است که رقابتی را بین کودکان سه تا پنج سال و والدین‌شان برگزار می‌کند. در این برنامه علاوه بر بخش رقابتی، چهره‌هایی از بخش‌های گوناگونی چون بازیگران سینما، تلویزیون، خوانندگان، فعالان حوزه موسیقی و ... نیز به همراه فرزندان‌شان دعوت می‌شدند.

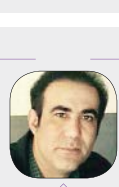
**کیی از؟** ایده اولیه کودک‌شو از روی برنامه‌ای برداشته شده که از شبکه دیسکاواری پخش می‌شد. در فصل اول این مجموعه روند کیی حتی در جزئیات هم تا حد زیادی مشخص بود اما در ادامه این برنامه تا حدی در راستای ایرانی‌زه شدن گام‌های تازه‌ای برداشت که آن را از کیی صرف بودن خارج کرد.

### ایرانی‌های ایرانی

در بین برنامه‌های مختلفی که با الگوبرداری از نمونه‌های خارجی آن ساخته شده‌اند، تولیدات و مسابقه‌هایی را هم داریم که ایده و اجرای آن از ابتدا با الگوی ایرانی یا ایده‌های تازه شکل گرفته‌اند. مواردی که در اغلب آنها ردی از همین بکر بودن و تازگی به چشم می‌خورد و اگر الگوبرداری هم در آن اتفاق افتاده باشد، تنها در حد ایده بوده و نه کیی‌کاری نعل‌به‌نعل.

در بین نمونه‌های مختلف این برنامه‌ها می‌توان به مسابقه «هوش برتر» اشاره کرد که در قالب مسابقه در زمینه سوال‌های هوشی و بخش‌های عملی که در آن وجود داشت، شرکت‌کنندگان را با چالش مواجه می‌کرد.

## الگوبرداری به شرط بومی‌سازی و خلاقیت



مازیار معاوینی

منتقد سینما و تلویزیون

الگوبری از برنامه‌های موفق رسانه‌ها چه در تلویزیون و چه در رادیو در تمام دنیا امری رایج و متداول است. درواقع بهتر است به جای کیی کردن، عبارت جایگزینی را که بار منفی کمتری داشته باشد، استفاده کنیم. این امر رایج، حتی یکی از الزامات پیشرفت در امر برنامه‌سازی همین الگوبرداری و به نوعی کیی کردن از نمونه‌های موفق قبلی است. اگر از نسل اولیه برنامه‌سازی که حتی آنها هم الگوهایی از مדיاهای سنتی مثل نقالی یا قصه‌گوی‌هایی عامیانه بودند، صرف نظر کنیم در تمام دنیا این پروسه به صورت نسل به نسل اتفاق افتاده است. معمولاً در کشور ما دید منفی نسبت به این موضوع وجود دارد. این نکته مهم نادیده گرفته می‌شود که با همین بده بستان‌های فرهنگی و رسانه‌ای کشورها و با همین کیی گرفتن‌هاست که یک فرمول برنامه‌سازی پیشرفت و شاخ و برگ‌های متعددی پیدا می‌کند و تکامل می‌یابد. همچنین حوزه تحت پوشش آن گسترده‌تر می‌شود. بنابراین خیلی بهتر است که عینک منفی و بدبینی نسبت به این قضیه را از چشم‌انمان برداریم. البته نکاتی هم این میان هست که می‌شود لحاظ شود تا هم دید منفی کاهش یابد و هم برنامه‌ای که به نوعی از برنامه‌ای موفق، الگوبرداری شده است، قابل دفاع‌تر باشد. فکر می‌کنم یکی از آنها

افرادى با سطح سواد بالاتر براى حضور در مسابقه اصلى بود نه‌تنها این امکان در عمل اتفاق نمى‌افتد بلکه افراد مى‌توانند با استفاده از جست‌وجویى ساده در اینترنت به پاسخ سؤالات برسند. حضور آنها در مسابقه اصلى به مثابه این است که فردى را از پایه ابتدایى یک باره سر جلسه کنکور بنشانند. اما هاشم رضایت، تهیه‌کننده این برنامه پیشتر گفته بود: «ما کمیت‌های شش نفره داریم که سؤالات در آن طراحی می‌شود و گلزار هم چون مجری برنامه است و باید روی سؤالات اشراف داشته باشد، در این کمیت‌ه حضور دارد و درباره سؤالات نظر مى‌دهد.» از اینها که بگذریم به‌طور کلی این برنامه با حواشی زیادی همراه بود از سؤالات گرفته تا شیوه اجرا و اصل انتخاب گلزار در این فضا.

🔴 **هستاره:** یکی دیگر از برنامه‌هایی که در ادامه مجاری میلیونر شو ساخته و پخش شد،

مسابقه ۵ ستاره است که اشکان خطیبی و بعد هم حمید گودری اجرای آن را به‌عهده داشتند. ابوالفضل آقاخانى هم بخش دیگری از این مسابقه را بعد از آن دو نفر اجرا کرد. در واقع ۵ ستاره جزو معدود برنامه‌هایی است که با این سرعت تجربه تغییر چندمجری را داشت.

این مسابقه نیز شبیه به برنده باش است و شرکت‌کنندگان با ثبت نام در اپلیکیشن و پاسخگویی به سؤالات و قرار گرفتن در فهرست پنج نفر اول در آن شرکت می‌کردند. در نهایت این پنج نفر در استودیوی برنامه حضور پیدا کرده و ضمن پاسخ به سؤالات مجری هر کدام که امتیاز بالاتری را کسب می‌کرد موفق به دریافت ۵۰ میلیون تومان وجه نقد می‌شد.

این مسابقه هم در دوره‌ای به دلیل پرداخت جایزه‌های میلیونی متوقف شد و مدتی بعد با تغییر

اسپانسر دوباره به آنتن تلویزیون برگشت اما این بازگشت همان‌طور که گفته شد با تغییرات

مختلفى مثل انتخاب مجری همراه بود البته جدا از این بخش مى‌توان گفت دکور، سؤالات و فضا

خیلی با همتای داخلی و حتی خارجی اش تفاوتی نداشت و کیی بودن این برنامه هم جزو مواردی

بود که بدون تغییر خاصی رخ داده بود.

### یک رقابت «دوره‌می»



**کیی شده:** «دوره‌می» تازه‌ای که مدتی است با اجرای مه‌ران مدیری از شبکه نسیم پخش می‌شود تفاوت زیادی در فصول قبلی خود دارد. این برنامه به مسابقه اطلاعات عمومی در زمینه ادبیات و هنر بدل شده است که به دلیل دکور خاص خود هیجان را هم به شرکت‌کننده منتقل می‌کند. در زمان همه‌گیری رسانه‌ها و امکان دستیابی به منابع خبری، به‌سختی می‌توان مخفی‌کاری کرد. مدبری و گروهش هم با اطلاع از این موضوع دیگر نخواستند تصد‌های گذشته به کیی‌کاری را بپذیرند و از همین‌رو خودشان با شروع فصل بیان کردند که این مسابقه جزء به جزء کیی از یک برنامه خارجی است

اما یک کیی درجه یک!

**کیی از؟** سامواری دهنی، برنامه‌ای از شبکه فاکس است که با اجرای یک بازیگر به اسم راب لو اجرا می‌شود. نسخه بین‌المللی این برنامه در چند کشور ساخته شده است.



علاوه‌بر این‌ها «شوت‌بال» هم از موارد رقابتی دیگری بود که بخش‌های مختلف و ابداعی داشت و حامد آهنگی آن را اجرا می‌کرد. در ادامه این ماجرا هم می‌شود به تولیداتی مثل «مسابقه محله»، «شهروند و مافیا»، «خانه ما» و ... اشاره کرد.



علاوه‌بر این‌ها «شوت‌بال» هم از موارد رقابتی دیگری بود که بخش‌های مختلف و ابداعی داشت و حامد آهنگی آن را اجرا می‌کرد. در ادامه این ماجرا هم می‌شود به تولیداتی مثل «مسابقه محله»، «شهروند و مافیا»، «خانه ما» و ... اشاره کرد.



مسابقه «ایرانشین» هم یکی دیگر از این موارد است که در آن نمونه‌هایی از بازی‌های ایرانی و قدیمی مثل هفت‌سنگ و نمونه‌های دیگر را در قالب مسابقه تلویزیونی طراحی و اجرا کردند؛ برنامه‌ای که پوریا پورسرخ اجرای آن را به‌عهده داشت.

### نگاه

موفق خارجی بود و فصل جدیدی از برنامه‌سازی و نگاه به مقوله

سرگرمی و به اصطلاح فرنگی‌اش، فان را در تلویزیون ماگشود و به نظر من یک کیی برداری و الگوسازی مثبت بود.

در عین حال می‌شود به یک نکته توجه داشت که در تمام مדיاهای هنری و... از تئاتر بگیر تا رادیو، تلویزیون و سینما کیی‌برداى صرف، معمولاً پس‌نیده نیست. همان‌طور که اشاره شد، ما باید الگو بگیریم و باید آن الگو یا فرمول از پیش آماده شده را بومی‌سازی کنیم و مقداری از جوهره خلاقیت برنامه‌ساز وطنی به آن اضافه شود تا با یک کیی صرف و نعل‌به‌نعل که حتی دقیقه به دقیقه آن، حرکت و مکث دوربین، موسیقی، نورپردازی کیی باشد، زحمتی برایش کشیده نشده، خلاقیتی برای آن خرج نشده و عرقی برایش ریخته نشده باشد، مواجه نشویم. قطعاً برنامه‌ای که بخواهد نعل به‌نعل کیی برداری شده باشد، برنامه‌ای است که اگر هم موفق شود، موفقیتش اولیه و ناشی از تازگی است که هر برنامه در ماه‌ها و هفته‌های آغازین برای مخاطبش به همراه خواهد داشت. اگر خلاقیت از یک سو و بومی‌سازی مناسب از سوی دیگر به آن تزریق نشود نه‌فقط آن برنامه موفق نمی‌شود بلکه آن فرمول و دادوستد یا تبادل فرهنگی – رسانه‌ای کشورها هم در مسیر درست اتفاق نمی‌افتاد. در این صورت هم آن برنامه آسیب می‌خورد و امکان تداومش در شبکه با آن رسانه کشور کیی‌کننده را از دست می‌دهد و هم از نظر مخاطب دچار ریزش می‌شود.